

Latinština naša svagdašnja

n. s. VI

Razmotrivši goleme »Danasove« napore da se ispravno razumijeva klasično utemeljena poganska i kršćanska baština, izložit ćemo ovaj put onaj običniji doprinos, krasne novotvorine koje obogaćuju rječnik latinštine i grštine.

Što po vašem mišljenju znači
DEPOPULARIZIRAN? (D 395,21)

Možda

ONAJ KOJI JE IZGUBIO POPULARNOST, tj.
KOJEG JE PRESTAO VOLJETI PUK?

Slično je tome — a i to bi bila dosta tužna riječ — ali ipak nije to. Kako se čitalac može uvjeriti na navedenu mjestu, izraz bi imao značiti

BITI LIŠEN ŽITELJSTVA, PUČANSTVA = OPUSTOŠEN.

Od čega je u tom slučaju izveden? Od POPULUS = NAROD nije — ima jedno —ar—previše. Od POPULOR 1 = PUSTOŠITI također nije. Latinštinska bi kovanica onda značila

ONEPUSTOŠEN,

a to je obratno no što traži kontekst. Preostaje dakle priznati da je ovdje otkrivena drevna latinska riječ koja je od klasične starine do »Danasa« potonula u zaborav, a glasi

POPULARUS
NARODNOD.

Cijeli se izraz prema tome može prevesti kao

ONENARODNIRAN,

a »Danasu« treba zahvaliti što
REKONKVISTIRA (D 395,40)
IZNOVA ZAPOSJEDA

i zagubljeno blago latinskog jezika. I dok smo dasada već bili privikli na
POTENCIJALNE MOGUĆNOSTI
MOGUĆE MOGUĆNOSTI (v. ranije »Latinštine«),

ovdje nastaju novi

POSIBILITETI (D 395,41)
također MOGUĆNOSTI,

pa se doskora nadamo susresti nov sretan latinštinski izraz
POTENCIJALNO MOGUĆI POSIBILITETI,

koji ćemo s radošću u srcu prevesti kao
KRAJNJE MOGUĆE MOGUĆNOSTI.

Taj će izraz biti vrlo

VIJABILAN (D 398,4),

što bi prema kontekstu na navedenu mjestu trebalo značiti
ONAJ KOJI MOŽE PROĆI, KOJI IMA PUT.

Bojimo se — uzimajući u obzir da je sudbina

VARIJABILNA

(*varius* — raznolik, različit)

PROMJENLJIVA, KOLEBLJIVA —

da VIJABILAN

(*via* = cesta) može značiti jedino
PUTLJIV, ULIČLJIV ili CESTLJIV.

Tvorca ovog latinštinskog izraza neće stoga obaVIJAti slava, prije bi ga mogao kakav zadržti profesor poVIJAti nekim zastarjelim odgojnim sredstvom.

Takvo se zastarjelo odgojno sredstvo na latinštini NE zove

ANTIKVITET

(*antiquus* = star, drevan)

STARINA,

već se zove AKTIVITET. Možete provjeriti u »Danasu« 387,5 da je tako — pa ćete ujedno dobiti i dokaz da se na stranicama tog tjednika čak latinština s latinštinom prožima.

Očekivali bismo naime da će

AKTIVITET

(*ago* 3. *egi*, *actum* = djelovati, raditi)

DJELOVANJE, DJELATNOST

ostati netaknut naletima najnovije latinštine kao već uobičajeni brat AKTIVNOSTI (isto značenje).

No, ništa od toga. Stvara se nova latinštinska kultura, latinštinski

KULTURNI PLURIVERZUM (D 398,41).

Jasno je da za pojave poput latinštine i grštine nije više dovoljan sićušni stari

UNIVERZUM,

ČITAV SVIJET, SVEMIR,

njima treba PLU-, PLU-, PLURI- tj.

VIŠE

(*plus*, *pluris* = više)

tih zanemarivih prostorčića. Negdje se moraju rasporediti mjesta poput

ELEUSIJE (D 398,41)

iz koje potječe div Prokrust — jer to očito nije ona stara i dobro poznata

ELEUSINA

gdje je Tezej pripasao postelji posve drugog zloćudnog diva.

Sve su to

EGZEMPLARNI (D 403,8)

PRINJERNI

dokazi da se

PRIMJERNIM

EGZENPLARNIM

nepoznavanjem ničega u latinštini može izmisliti sve. Držimo da u tome između čitalaca i autora latinštine postoji

KONCENZUS (*passim*)

(*Cum* — *censeo* 2)

SUZBROJENOST

umjesto lošeg starog (ali ne toliko lošeg!)

KONSENZUSA

(*cum* — *sentio* 4)

ISTOMIŠLJENIŠTVA, SUGLASNOSTI.

Ako suglasnost više nije pojam koji bi se mogao izreći hrvatskom ili srpskom riječju, neka onda barem glasi

KONSENS — kako predviđa čak i Klaićev rječnik stranih riječi. U njemu možete naći i pridjev

KONSENZUALAN (D 409,13)

